

પરમ પૂજ્ય શ્રી શ્રી ૧૦૦૮ મહામન્ડલેશ્વર મહંત
શ્રી નિર્મલાબા ઉનડબાપુ

પૂ.અમરાબાપુ સ્વધામ પધાર્યા પછી તેમના બહેન પૂ.શ્રી નિર્મળાબાએ આ જગ્યાનું મહંતપદ સંભાળ્યું છે.

પૂ.ઉનડબાપુને પુત્ર અમરાબાપુ અને પુત્રી નિર્મળાબા એમ બે સંતાન હતા. પોતે વિદ્વાન, જ્ઞાની અને સારા વક્તા હોવાથી સંતાનોને યોગ્ય શિક્ષણ પ્રાપ્ત થાય તે માટે જાગૃત હતા. પાળિયાદ અને બોટાદમાં મકાન બનાવેલ જેથી અભ્યાસ સારી રીતે થઈ શકે. ૧૯૬૫ માં પૂ.નિર્મળાબાના અભ્યાસ માટે એક મકાન અમદાવાદમાં પણ બનાવ્યું. આ સ્થળે રહીને તેમણે ખૂબ સારી રીતે ચાર વર્ષની વયથી જ અમદાવાદની સારી ગણાતી સ્કૂલ “માઉન્ટ કારમેલ ઇંગ્લીશ મીડીયમ સ્કૂલ” માં અંગ્રેજી માધ્યમમાં અભ્યાસ કર્યો. તેમના વારસાઈ સંસ્કારમાં જ શિક્ષણપ્રેમ હોવાથી એક નિષ્ઠાથી અભ્યાસમાં પ્રવૃત્ત રહ્યા.

તેમના રસના વિષયોમાં પ્રવાસ કરવા અને ચિત્રકામના શોખ જેવી પ્રવૃત્તિઓ હતી. તેઓ સારા ચિત્રકાર છે. શિક્ષણ પ્રત્યેના પ્રેમના કારણે અંગ્રેજી મીડીયમવાળી “સન સાઇન ઇંગ્લીશ મીડીયમ સ્કૂલ” ની સ્થાપના કરી અને રસપૂર્વક અઠ્ઠાવીસ વર્ષ સુધી આ સ્કૂલનું સુંદર સંચાલન કર્યું. આ સ્કૂલ ચાલતી હતી ત્યારે તેમના સંચાલનની કુશળતાને લીધે અમદાવાદની સારી ગણાતી સ્કૂલોમાં તે એકથી પાંચ વચ્ચેનો ક્રમ જાળવતી હત. આ બાબત તેમનામાં રહેલ શિક્ષણ અંગેની સૂઝ દર્શાવે છે. તેઓ અમરાબાપુથી ચૌદ વર્ષ નાના છે. આજે ભાઈએ કરેલ જગ્યાના વિકાસને વધુને વધુ સારી રીતે આગળ વધારવા પ્રયત્નશીલ છે.

૨૦૦ વર્ષથી સેવાકાર્યો અને ધર્મકાર્યો સાથે જોડાયેલી અને આજે વિશાળ વટવૃક્ષ જેવી વિકાસ પામેલી આ જગ્યા આપા વિસામણના વિચારોને ચરિતાર્થ કરવા સતત રીતે પુરુષાર્થ કરતી આવી છે. આ સંસ્થાના વર્તમાન ગાદીપતિ અને મહંત તરીકે જગદ્ ગુરુ શ્રી રામેશ્વરાનંદાચાર્યજીના વરદ્ હસ્તે તા.૨૪ ૦૮-૨૦૦૧ના પવિત્ર દિવસે

તેમની તિલકવિધિ થઈ હતી. શ્રી રામેશ્વરાનંદાચાર્યજી શ્રી રામાનંદાચાર્ય પીઠ, કૌશલેન્દ્ર મઠ પાલડી - દ્વારકાના મુખ્યાચાર્ય તરીકેનું સ્થાન ધરાવે છે.

તિલકવિધિથી લઈને જાગૃત સંચાલન દ્વારા આજ સુધીમાં જગ્યાના સર્વાંગી વિકાસ માટે તેમના વિચારો ઉદારવાદી અને આધુનિક રહ્યા છે. ભક્તો -સેવકો યાત્રાળુઓને વધુ સારી રીતે સેવા મળતી થાય અને જગ્યાનું યોગ્ય રીતે સંચાલન થાય તે માટે તેમની દિર્ઘદૃષ્ટિ ખૂબ ઉપયોગી સાબિત થઈ છે. સેવકોને ત્યાં પધરામણી દ્વારા શહેર અને ગ્રામ્ય વિસ્તારના સેવકોને આનંદ આપે છે. ભક્તિના માર્ગે તેમનું બળ અને સમજણ વધે તેવા સતત પ્રયાસોમાં રહે છે. ભક્તોના પ્રશ્નો, તકલીફો, દુઃખો સમયે તેમને યોગ્ય સલાહ અને માર્ગદર્શન દ્વારા સત્ માર્ગે દોરે છે. કહેવાય છે કે મુશ્કેલીના સમયે કોઈ બે સારા શબ્દો સાંભળવા મળે તો પણ અર્ધી મુશ્કેલી દૂર થઈ જાય છે. સંતોની વાણી અને આશિષ મડદામાં પણ પ્રાણ ફૂંકવા સમર્થ છે.

એક વખત પૂ.બા જગ્યામાં સત્સંગ સભામાં પધાર્યા હતાં. કિર્તન - સત્સંગથી વાતાવરણ પવિત્ર થઈ ગયું હતું. આ પ્રસંગે સત્સંગ સભામાં ગોરડકા ગામના એક ભરવાડ વૃદ્ધ માજી દર્શને પ્રવેશ્યા. પૂ.બાને વંદન કરી ઉદાસ ચહેરો લઈને સામે ભક્તો વચ્ચે બેસી ગયા. બાએ કહ્યું: “બા, શું ચિંતામાં છો?”

માજીએ રડમસ ચહેરે કહ્યું: “બા, ઠાકરે દિકરો તો આપ્યો છે. નામય સરસ મજાનું કશ્યપ રાખ્યું છે. પરંતુ એ બોલી શકતો નથી.”

બાએ કહ્યું: “ઠાકર દયા કરશે અને એ બોલતો થશે. બોલતો થાય એટલે પાળિયાદ આવી દર્શન કરાવી જજો.”

ઠાકરની દયાથી થોડા સમયમાં જ કશ્યપ ધીમે ધીમે બોલતો થઈ ગયો.

માજી તથા ઝાલાભાઈ ભરવાડ પરિવાર પુત્રને લઈને પાળિયાદ દર્શન કરાવવા લાવ્યા. પુત્રના બોલતા થવાથી પિતાના આનંદનો કોઈ પાર નહોતો. તેમણે જગ્યામાં રસોઈ આપી અને પૂ.બાને વારંવાર નમન કર્યા.

આમ, સમજી શકાય તેવી વાત છે કે સંતની કૃપા અને ઠાકરની ઈચ્છા હોય તો ભક્તિ માર્ગે ચાલનારનું સંકટ નિવારણ અવશ્ય થાય છે. પૂ.બાનો એક નિર્ણય છે કે, “ઠાકરના નામે આવતું ઠાકરના નામે વાપરવું” આ સિધ્ધાંત મુજબ આ જગ્યામાં સદાય અન્નક્ષેત્ર ધમધમતું રહે છે. આ અન્નક્ષેત્રમાં કોઈ ભેદભાવ નથી. મનુષ્ય માત્ર તેનો લાભ લે છે. યાત્રાળુઓને પણ ભાવથી ભોજન પ્રસાદ પ્રાપ્ત થાય છે. આમ આ સ્થળ વર્તમાન સમયમાં સુંદર રીતે વિકસતું જાય છે

સંસ્થામાં પૂ.અમરાબાપુએ ગૌશાળાનો સુંદર વિકાસ કર્યો હતો. આજે આ ગૌશાળાને આદર્શ ગૌશાળા બનાવવાનું શ્રેય પૂ.બાશ્રી નિર્મળાબાને જાય છે. ગૌશાળા બણકલ ગૌશાળા તરીકે ઓળખાય છે. પૂ.મોરારિબાપુના વરદ્ હસ્તે તા.૨૮-૧૦-૨૦૧૫ ના દિવસે આ પૂર્ણ સુવિધાયુક્ત ગૌશાળાનું ઉદ્ઘાટન કરવામાં આવ્યું હતું. વિશાળ જગ્યામાં સુંદર છાપરાના છાંયે બાંધ્યા સિવાય મુક્ત વિહરતી અને શેડમાં આમ તેમ હરતી - ફરતી મુક્ત ગૌમાતાને જોઈ પ્રસન્નતા થાય છે. સ્વચ્છતા, સુવિધા, લાઇટ, પાણી અને છાયાની વ્યવસ્થા જોઈને હર્ષ થાય છે કે અહીં ગૌમાતા પણ જાણે કે સ્વર્ગના સુખનો અનુભવ કરે છે. તમામ અદ્યતન સુવિધાથી આપતી આ સુંદર ગૌશાળા ખરેખર દર્શનીય છે. હાલ આ ગૌશાળામાં ૬૫૦ ગૌમાતાઓ ઉપરાંત અન્ય પશુઓ પણ રખાયેલ છે. જે સૌને ભાગ્યશાળી માનવાનું મન થાય છે.

આપણી હિન્દુ સંસ્કૃતિમાં ગૌધનનું મહત્વ સમજાવવું પડે તેમ નથી. ગાયનું દૂધ સાત્વિક, શક્તિવર્ધક અને રોગ પ્રતિકારક શક્તિ ધરાવતું શ્રેષ્ઠ દૂધ છે એ વાત વૈજ્ઞાનિક પરિક્ષણોથી પણ સાબિત થઈ ચૂકી છે. પહેલાના અતિ પ્રાચીન સમયમાં જ્યારે નાણાંનું અસ્તિત્વ નહતું ત્યારે ગાયને ધન ગણવામાં આવતું. જેની પાસે જેટલી ગાયો વધુ તેટલો તે વ્યક્તિ વધુ ધનવાન ગણાતો. આજે સમાજ દ્વારા દૂઝતી ગાયને પૂજવામાં આવે છે અને ઘરડી ગાયને પ્લાસ્ટિક ખાવા છોડી દેવાય છે અથવા પાંજરાપોળમાં ભરતી કરાય છે. આ જોઈને અંતરમાં ખૂબ દુઃખ થાય છે, પરંતુ જ્યારે આવી કોઈ સુંદર ગૌશાળા જોવા મળી જાય ત્યારે એમ થાય છે કે હજી માણસનો આત્મા સાવ મરી ગયો નથી. તેને જો ધર્મના માર્ગે ચાલીને જગાડી શકાય તો રસ્તે રઝળતી ગૌમાતાના સાચા આશિષ અને લાભ મેળવી શકાય.

જગ્યામાં દર્શને આવતા યાત્રાળુઓને કોઈ અગવડ ન પડે, શાંતિથી દર્શન કરી શકે, સત્સંગ કરી શકે અને વિશ્રામ લઈ શકે તે માટે વધારાના ઓરડાઓ અને તેમાં સારી સુવિધા મળી શકે તેવું નિર્માણકાર્ય જેમ સાધન ઉપલબ્ધ બને તેમ તેમ કરાઈ રહ્યું છે. હાલમાં પણ ઉતારાના ઓરડાઓનું કામ શરૂ છે. અહીં આવતું નાણું ઠાકરની તિજોરીમાંથી આવે છે. ઠાકરે મોકલેલ ધનને ઠાકરના કામમાં વાપરી ઠાકરના ભક્તોને સુખરૂપ વિસામો મળે એ રસ્તે સંસ્થા તન, મન, ધનથી કામ કરતી જોવા મળે છે.

ગૌશાળા અને ઉતારા વ્યવસ્થા ઉપરાંત અનેક સમાજસેવા પ્રવૃત્તિઓ પણ ચાલે છે અને પૂ.બાના સંચાલનમાં તેમાં પ્રાણ ફૂંકાઈ રહ્યો છે. પૂ.ઉનડબાપુના સમયથી આ પ્રવૃત્તિઓનો પ્રારંભ થયો જેનો આજે ખૂબ વિસ્તાર થયેલ જોવા મળે છે. અહીં અનેક પ્રકારના મેડીકલ કેમ્પ, રોગનિદાન કેમ્પ, નેત્રચક્રકેમ્પ તથા આરોગ્યવિષયક આવશ્યક સેવાઓ જરૂરીયાતવાળા દર્દીઓને વિનામૂલ્ય મળી રહે છે.

ગરીબ, દુઃખી, અસહાય, વિધવા તેમજ ત્યક્તા બહેનોને અનાજ તથા નાણાંકિય સહાય જગ્યા તરફથી આપવામાં આવે છે. આવી સેવા ગામે ગામ જ્યાં જરૂરી લાગે ત્યાં પહોંચીને આપવામાં આવે છે .

ગરીબ પરંતુ તેજસ્વી વિદ્યાર્થીઓને કેળવણી પ્રાપ્ત કરવા માટે પણ સહાય આપવામાં આવે છે. આનંદની વાત તો એ છે કે ધર્મ, જ્ઞાતિ, વર્ગ જેવા કોઇપણ ભેદભાવ સિવાય પરિસ્થિતિ અનુસાર જ્યાં જરૂરી લાગે ત્યાં જરૂર મુજબની સેવા પહોંચાડાય છે.

પૂ.નિર્મળાબાના લગ્ન જૂનાગઢ જિલ્લાના વિસાવદર તાલુકાના ગામ માંડાવડના દરબારશ્રી પૂજાવાળા સાહેબ સાથે થયેલ છે.

શ્રી નિર્મળાબાના પુત્રી ગાયત્રીબાએ પણ ઉચ્ચ શિક્ષણ પ્રાપ્ત કરેલ છે. ગાયત્રીબાના લગ્ન અમરેલી જિલ્લાના રાજુલા તાલુકાના ગામ કાતરના દરબારશ્રી દાદબાપુના પુત્ર શ્રી ભયલુભાઈ વરુ સાથે થયેલ છે. તેમણે રાજકુમાર કોલેજમાં શિક્ષણ મેળવેલ છે. ગાયત્રીબા પણ પોતાના માતૃશ્રીનું અનુસરણ કરીને જગ્યામાં સેવા આપી રહ્યા છે.

સૌરાષ્ટ્રના કાઠી અશ્વો વિશ્વપ્રસિધ્ધ છે. આજે તે લુપ્ત થવાને આરે છે ત્યારે આ જગ્યામાં તેના સંવર્ધન માટે અશ્વશાળા છે. કાઠી ભરત, મોતીકામ, વાસણો, દેગડા, કુંભ વગેરે પ્રાચીન હસ્તકલાની ચીજો અહીં મોટા પ્રમાણમાં સચવાઈ છે. આ રીતે આપણી પ્રાચીન આર્યસંસ્કૃતિના રક્ષણનું કામ પણ થઈ રહ્યું છે.

ગોમા નદીના તીરે વસેલ આ દિવ્ય તિર્થસ્થાન સૌ માટે ધર્મ, શ્રદ્ધા અને આસ્થાનું કેન્દ્ર છે. દર અમાસે અહીં માનવમેળા જેવું દ્રશ્ય સર્જાય છે. પગે ચાલીને, વાહનો લઈને પોતાની શ્રદ્ધાના બળે ઇચ્છિત ફળ મેળવવા ઇચ્છતા અને મેળવી શકેલા ઠાકરના કૃપા પાત્ર ભક્તો અહીં આવીને માનતા પૂરી કરે છે અથવા માનતા માને છે. સવારથી સાંજ સુધી

લોકપ્રવાહ આ તિર્થમાં આવતો જતો રહે છે. જાણે કે અસંખ્ય ઝરણાઓ ગંગામૈયાને ભેટવા નાયતા કૂદતા ખળખળી રહ્યા હોય એવો અમાસનો દિવસ હોય છે.

પૂ.ઉનડબાપુ વાચનના ખૂબ રસિયા હતા. શાસ્ત્રગ્રંથો હાથમાં આવે એટલે ખાવું પીવું પણ વિસારે પડી જતું. આજ રીતે પૂ.બા શ્રી નિર્મળાબાને પણ વાચન ખૂબ પ્રિય છે. કોઈ સારું ચિંતનાત્મક પુસ્તક કે વિશાળ સમજૂતી આપતો ધર્મગ્રંથ હાથમાં આવી જાય તો તેમાં રસપૂર્વક ઉંડા ઉતરી જાય છે. જગ્યાની જવાબદારી ઉઠાવવા છતાં કશુક સારુંવાંચી લેવાનો સમય તેઓ કોઈપણ પ્રકારે કાઢી લે છે.

આ રીતે આપણે જાણીએ છીએ કે આ જગ્યાના મહંતો સમાજ સાથે હંમેશા જોડાયેલા રહે છે. જગ્યાની આ પરંપરા પૂ.બા નિર્મળાબા પણ પુરા ખંતથી નિભાવી રહ્યા છે. તુલસીદાસજીએ રામાયણમાં લખ્યું છે કે,

“પરહિત સરિસ ધરમ નહીં ભાઈ”

આપણી આ અને આવી સૌરાષ્ટ્રની ઓળખ જેવી દેહાણ જગ્યાઓ વર્તમાન સમયમાં પણ લોકો માટે એક મોટા વિસામારૂપ છે. જ્યાં અંતર ઠરે ત્યાં પ્રભુ હાજરા હજૂર હોય છે. આ જગ્યામાં પ્રવેશતા જ અંતર ઠરે છે. જાણે કે આપણને કોઈ રક્ષા કવચ મળી ગયું, જાણે કે આપણને ઠાકરે શરણાગત માનીને સ્વીકારી લીધા. આવો અનુભવ થવો એજ સાચો ધર્મ છે, એ જ સાચો ધાર્મિક છે, એજ સાચો ભક્ત છે.